

СТАНОВИЩЕ

от Джеймс Бориславов Йоловски, доцент във Висшето училище по застраховане и финанси, доктор по икономика

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор ”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: Добромир Дончев

Тема: „Създаване на модел за управление на дигитална трансформация на бизнес субекти в условията на цифрова икономика чрез методологии за изследване на процеси ”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 135 от 22.03.2024 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Създаване на модел за управление на дигитална трансформация на бизнес субекти в условията на цифрова икономика чрез методологии за изследване на процеси” за придобиване на образователна и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е Добромир Дончев – кандидат към катедра Финанси и застраховане. Научен ръководител е доц. д-р Радостин Вазов.

Предадените от Добромир Дончев материали включват следните документи: автобиография, дисертационен труд, автореферат на български и на английски език, декларация за оригиналност, справка за изпълнението на минималните изисквания, списък и резюмета на публикациите, справка за приносите в дисертационния труд. По списък Добромир Дончев е посочил е приложил 5 публикации по темата на дисертационния труд, от които 1 е в съавторство.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Не познавам лично кандидата. Впечатления за биографичните данни придобивам от приложената автобиография и по приложения списък с публикации, които свидетелстват за интересите и професионалния опит Добромир Дончев. От приложената автобиография е видно, че той има близо 20 години опит на различни позиции в множество компании в технологичната сфера. През него е бил ангажиран с дигитализация на финансите, „бизнес интелидженс“ и анализ на данни и др.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

За становище получих дисертация с обем 198 стр. на български език и автореферат на български език с обем 49 стр., озаглавена „Създаване на модел за управление на дигитална трансформация на бизнес субекти в условията на цифрова икономика чрез методологии за изследване на процеси“. Темата на дисертационния труд безспорно е актуална и с научно-приложна стойност. Тези обстоятелства са обусловени както от динамичното развитие на средата, така и от интензивните процеси на дигитализация и внедряването на все повече технологии в по-висока степен в бизнеса.

Приложената при разработването на дисертационния труд методология е свързана с анализ на съдържание (контент-анализ), осъществен на база кабинетно проучване, сравнителен анализ, анкетно проучване, анализ и синтез и др. По мое мнение, докторантът не е описал напълно изчерпателно инструментариумът на своето изследване.

Общият обем на предложеня дисертационен труд е 198 стр. Той съдържа традиционни структурни елементи: увод, три глави, заключение, библиография, списъци на таблиците и фигурите и речник на използваната терминология. Последният елемент е особено полезен, предвид множеството термини, които са специфични за сферата и в повечето случаи са на английски език или представляват абревиатури. Трудът изобилства от различни визуализации, които безспорно допринасят за представянето на повече информация в по-малък обем и улесняват възприемането на основните тенденции и послания.

Първата глава е озаглавена „Методологии и практики в областта на изследването на процеси (process mining)“. Тя има предимно теоретичен характер. Като въведение в същината на труда са представени накратко особеностите на дигиталната икономика и са представени различни рамки и модели, насочени към реализирането на дигитална трансформация.

Впоследствие докторантът преминава към ролята на управлението на изискванията (бизнес анализ) за осъществяването на тази трансформация, като бизнес анализът е представен в контекста на различните методологии за проектно управление.

Втората глава е наименувана „Политики и модели за управление на проекти“. Тя преминава към по-практически ориентирана насоченост, като разглежда в детайли Extreme Programming и Scrum. Реализиран е сравнителен анализ между системата за обезпечаване качеството на произведените продукти (СММІ) и гъвкавите модели за разработката на дигитални продукти (Agile). Изследването на данни се въвежда като свързващо звено между бизнес анализите и науките за данни.

Третата глава е в най-висока степен практически ориентирана, като представя предложението от автора модел на управление на дигитални инициативи чрез изследване на процеси. В нея се открояват и основните приноси на труда. По мое мнение обаче докторантът е следвало в по-висока степен да представи емпирични данни относно успешното апробиране на този модел.

Заклучението на труда успешно обобщава изводите от изследването и споменава частично реализираните приноси. Такива безспорно се откриват и авторът ги е включил в автореферата, но по мое мнение можеше да бъдат открити и в заключението на самия дисертационен труд.

Някои единични виждания на автора не съответстват напълно на моите лични разбирания. Въпреки това те са достатъчно задълбочено обосновани в дисертационния труд. По тази причина не бих могъл да приема, че това обстоятелство има отношение към достойнствата на предложеното научно изследване.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Практическата ориентираност на труда е безспорна. Представени са синтезирано множество реализирани изследвания по тематиката, които са подложени на критичен анализ и са оценени. Формулираните в автореферата приноси имат нужда от прецизиране. Така например анализът на „основни проблеми и причините им в жизненият цикъл за дигитализиране на компаниите“ не е принос само по себе си, а изследователски метод, чрез който авторът достига до определен извод, който се явява принос. От цитата се установява също, че работата има нужда от езикова редакция.

Нямам съмнения, че представеният за разглеждане дисертационен труд е лична заслуга на Добромир Дончев. Считам, че използваните източници са цитирани коректно. При запознаването си с труда не съм установил наличие на плагиатство по законоустановения ред.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Добромир Дончев е представил списък с публикации по темата на труда, който включва пет материала. В комплекта документи са включени и техни резюмета. Като съдържание те съответстват на темата на дисертационния труд, а в количествено отношение преизпълняват минималните национални изисквания. В известна степен публикациите могат да се възприемат и като допълнителен фактор, който аргументира апробирането на труда. Позитивно впечатление прави, че едната от публикациите е в съавторство.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

От приложената справка от Добромир Дончев се установява, че минималните национални изисквания, регламентирани в ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ са изпълнени. След запознаване с пълния комплект документи, потвърждавам, че в качествено и количествено отношение дисертационният труд, авторефератът и публикациите по темата съответстват с минималните национални изисквания.

7. Автореферат

Към дисертационния труд е приложен автореферат в общ обем от 49 страници. Той представя структурата и съдържанието на разработката, основните проблеми, методологията на изследването и публикациите по темата. Приносните моменти са посочени в заключителната част. Като цяло авторефератът е изготвен в съответствие с изискванията и утвърдените практики за подобни разработки.

8. Критични забележки и препоръки

Част от критичните бележки и препоръки са представени и в съответните структурни елементи на настоящото становище. Трудът е в известна степен небалансиран, доколкото третата му глава заема съществен обем спрямо другите две. По мое мнение е необходимо по-широко представяне на емпирични данни относно апробирането на предложения от автора модел. В тази връзка също приносите могат да бъдат преформулирани и изрично включени в заключението.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати съответстват на специфичните изисквания вътрешните актове за придобиване на образователна и научна степен “доктор” във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидата Добромир Дончев **притежава** теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3.8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, давам **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователна и научна степен „доктор“** на Добромир Дончев в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

19.04.2024 г.

Рецензент:
(доц. д-р Джеймс Йоловски)